

ČUVAJ NARAVE

Tatjana Krmpot, dipl. vzgojiteljica, Vrtec Vodmat, Korytkova 24, Ljubljana

Povzetek:

V Vrtcu Vodmat smo se v jesensko zimskem času ukvarjali z *Land Artom*. Želeli smo povezati naravo in umetnost. Naš cilj je bil, da bi otroci preko izkušnje in čudenja naravi, naravo opazovali, v njej iskali detajle ter se začeli spraševati, kako in je le-ta povezana z umetnostjo.

Preko opazovanja in iskanja detajlov v naravi so otroci začeli določene vzorce prepoznavati v arhitekturi, slikarstvu, tekstilu ... ter jih nato poustvarjali... Otroci so ugotavljali, da je narava navdihovala ljudi za ustvarjanje novih stvaritev. V tem kontekstu so izbrali misel, idejo, ki so jo preko umetnosti *Land Arta* predstavili oz. sporočili okolju. V projekt smo vključili tudi zunanje sodelavce in umetnike, ki so otrokom pomagali, da preko umetniškega jezika vstopajo v odnose svetom z različnimi vsebinami in sporočajo o doživetem in videnem.

Ključne besede: narava, detajli, umetnost, prepoznavanje, poustvarjanje, umetniki, sporočilo.

Uvod

V našem vrtcu teme izvajamo po načelu poglobljanja teoretičnih izhodišč in po metodologiji načrtovanja, ki sta posebna za način dela v vrtcu Vodmat – projektno načrtovanje po metodi 5 korakov, sinhronizacijska didaktika, vključevanje umetnikov v izvedbeni kurikulum (glej Štirn Koren 2010). Na ta način smo se lotili tudi teme *Spreminjamo naše igrišče*. Vsebino smo povezali z naravo in otrokovo bližnjo okolico. Glavni cilj je bil zavedanje pomembnosti našega igrišča, ki smo se ga odločili skupaj z otroki preoblikovati po strukturi osmih prostorov. Pri tem nam je pomagal profesor dr. Henrik Bak iz Danske. V nadaljevanju smo samo raziskovanje smo povezali s temo *Narava in umetnost*, ki se je izvajala na ravni vrtca, pod strokovnim vodstvom pedagoginje Darje Štirn Koren. Pri načrtovanju in sami izvedbi smo izhajali iz teoretičnih izhodišč, ki jih poglobljamo v vrtcu Vodmat (glej publikacijo Kulturno žlahtenje najmlajših, 2010), upoštevali pa smo tudi naš dokument Kurikulum za vrtce iz katerega smo črpali določene cilje (glej Kurikulum za vrtce, 1999). Pri projektu so z nami sodelovali zunanji sodelavci: tabornik in študent Filozofske fakultete – Oddelek za

pedagogiko Žiga Hrovat, študent gozdarstva Miha Blatnik, študentka Akademije za likovno umetnost Ana Bekš ter akademski kipar Jure Markota. Cilj projekta je bil, da otrok doživi naravo v vsej lepoti, ki jo ponuja, se preko te izkušnje in čudenja naravi nauči naravo opazovati, v njej iskati detajle ter se začne spraševati, kako in ali je ta povezana z umetnostjo.

Izkušnja narave

V prvi delavnici *Izkušnja narave* smo obiskali Botanični vrt, kamor nas je popeljal študent gozdarstva Miha Blatnik. Namen obiska je bil otrokovo srečanje z različnimi oblikami, ki so prisotne v naravi, posebna izkušnja ter doživetje. Otroke je obilica novih in že znanih rastlin ter srečanje z naravo v takšni obliki, navdušila in jih pripeljala do tega, da so si nekatere od teh rastlin ter skritih in zanimivih kotičkov v Botaničnem vrtu, zaželeli tudi na našem igrišču. Zato smo v vrtec povabili Miha Blatnika in mu razkazali rastline in drevesa v našem okolju oz. vrtčevskem igrišču. Prepoznavali smo drevesa, tipali lubje, listje, zemljo ter vonjali ... Podoživljali smo izkušnje iz Botaničnega vrta in iskali povezave z našim igriščem.

Narava skozi objektiv

Drugo delavnico je izvedla Ana Bekš. Otroci so si po njeni predlogi izdelali fotoaparate ter skozi njih iskali zanimive detajle na igrišču, v naravi, jih fotografirali in risali. Vsak otrok je poiskal detajl, ki mu je bil najljubši in ga ponotranjil do te mere, da ga je bil zmožen poustvariti brez neposrednega opazovanja. Ta izkušnja jih je spodbudila, da so v vrtec začeli prinašati kamne, različne predmete iz narave, ki so na njih pustili poseben vtis. Kamne so porisali z svojimi impresijami, in jih nato postavili na igrišče, naravi v zahvalo za vse lepote, ki nam jih nudi. Tam so, zaradi vremenskih razmer bili izpostavljeni nenehnim spremembam, katere so otroci ves čas spremljali in o njih razmišljali.

Poustvarjanje narave

V določenem trenutku se nam je v procesu pridružil kipar Jure. Cilj sodelovanja je bil otroke pripeljati do zaznave soodvisnosti narave ter umetnosti. Začel se je proces raziskovanja. Zasledili smo veliko različnih umetnikov kot je Andy Goldsworthy, ki jih je narava navdihovala pri njihovem delu, ki so iz črpali narave in s svojimi umetninami sporočali. Na sprehodih smo iskali povezave med umetnostjo in naravo, iskali smo detajle in motive iz narave v arhitekturi, slikarstvu, tekstilu... Obiskali smo tudi Kamniti gozd v centru mesta. Naš namen je bil poiskati mesto, kjer bi za trenutek pobegnili iz mestnega vrveža in našli kotiček »miru«. Pritegnile so nas mogočne stene, med katerimi smo za trenutek občutili mir narave in

vesolja. Občudovali smo velike kamne na katerih so bili vklesani različni simboli in detajli iz narave, ki nas obdaja. Otroci so detajle opazovali, razmišljali in komentirali. Zaradi spoznanj, da je narava, ki nas obdaja in katere smo del tudi sami, navdih mnogim umetnikom v svojem ustvarjanju, kotiček kjer lahko najdemo sebe, kjer se lahko umaknemo in spočijemo, napolnimo baterije, smo prišli do ideje, da bi iz kamnov in različnih naravnih materialov, ki smo jih zbirali, naredili »čuvaja«, ki bi čuval vse tisto, ki nam je v naravi ljubo: drevesa, živali, rožice... in s tem sporočili celem svetu kaj si želimo. Svojo idejo smo predstavili kiparju Juretu, ki je otroke spodbudil v risanju svojih načrtov. Detajle posameznih risb smo z njegovo pomočjo združili v en načrt v katerem je vsak posameznik prispeval svoj delček. Tako je nastala skica oz. načrt očesa, čuvaja narave. Odločili smo se, da bomo po principih *Land art*, katerega značilnost je, da ne obremenjuje prostora, lahko traja samo trenutek in uporablja zgolj iz narave vzete materiale, ustvarili svojega »ČUVAJA NARAVE«.

FOTOGRAFIJA 1, Arhiv Vrtca Vodmat: Otroci pripravljajo skico za *Land art*

Likovna kolonija Land art

Kot zaključek projekta je sledil družabni dogodek, ki se je izvedel na našem igrišču. Namen dogodka je bil družbeni angažma otrok, v katerem svojo vsebino raziskovanja predstavijo drug drugemu (glej Štirn Koren, 2010).

Zgodila se je Umetniška kolonija na temo Umetnost in narava. Na igrišču smo posadili brezo, kateri smo zašepetali želje za dobro rast. V nadaljevanju je vsaka skupina ustvarjala svoj *Land art*. Pri tem nam je pomagal kipar Jure, tako da je koordiniral in dajal pomen lepemu in

estetiki. Sledil je ogled nastalih stvaritev otrok, kjer smo si stvaritve ogledali ter se o njih pogovarjali.

FOTOGRAFIJA 2, Arhiv Vrtca Vodmat: Občudovanje naše stvaritve, *Land arta »Čuvaj narave«*

Zaključek

Otroci so preko same vsebine pridobili vedenja za spoštljivejše ravnanje v odnosu do bližnje okolice. Ozavestili so tudi pomen, ki ga ima narava na ljudi in preko ukvarjanja z detajli spoznali tudi bogastvo kompozicij in vzorce, ki najejo navdih tudi umetnikom. Nad stvaritvami, ki so nastale so bili zelo navdušeni in jih kazali tudi svojim staršem. Z našo stvaritvijo smo sodelovali tudi na nagradnem natečaju Umetnost in narava, ki sta ga razpisala Arboretum Volčji Potok v sodelovanju z revijo Mali Moj Planet. Naš »Čuvaj narave«, oko, ki budno opazuje in čuva naravo, je dobilo prvo nagrado. Za nagrado smo prejeli drevo ginko, živi fosil, ki zdaj ima posebno mesto na našem igrišču in nas vsak dan spominja in opozarja, da moramo naravo čuvati in jo spoštovati ker smo tudi sami del nje.

Literatura:

- Kroflič, R., Štirn Koren, D., Štirn Janota, P., Jug, A. (2010). Kulturno žlahtenje najmlajših – Razvoj identitete otrok v prostoru in času preko raznovrstnih umetniških dejavnosti. Vrtec Vodmat. Ljubljana.
- *Kurikulum za vrtce*. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in Zavod RS za šolstvo.

- Štirn Koren, D. (2010): Uvajanje umetniških praks v predšolsko vzgojo ali kako smo se (o)žlahtili. V Kulturno žlahtenje najmlajših – Razvoj identitete otrok v prostoru in času preko raznovrstnih umetniških dejavnosti, ur. Kroflič, R., Štirn Koren, D., Štirn Janota, P., Jug, A., str. 14-23. Vrtec Vodmat. Ljubljana.
- Spletni viri: http://en.wikipedia.org/wiki/Andy_Goldsworthy http://www.morning-earth.org/ARTISTNATURALISTS/AN_Goldsworthy.html